

Організація бізнес-візиту та перемовин в Міністерстві охорони здоров'я України для чеської компанії Chirana X-RAY, a.s.

Ще в кінці 2003 року до нас звернулись власники чеського акціонерного товариства CHIRANA a.s., з проханням та пропозиціями: вивчити можливості поставок в Україну рентгенівського обладнання, яке вироблялось в Чеській республіці компаніями Chirana та допомогти "дістатися" на український ринок. Тоді мова йшла про:

- рентгенівські випромінювачі, в т.ч. й рентгенівські трубки;
- рентгенівські генератори;
- рентгенівське периферійне обладнання (штативи);
- запасні частини та обслуговування (сервіс) обладнання.

Справа в тому, що торгова марка Chirana була добре відома в країнах Ради економічної взаємодопомоги (РЕВ) поставками рентгенівського обладнання і матеріалів, чи не у всі, тодішні країни соцтабору, включаючи й до СРСР. Нашому поколінню добре відомі рентгенівські автобуси чеського виробництва, які були обладнані приладами від Chirana та в яких пацієнтам, профілактично, робили флюорографію, практично на кожному виробничому підприємстві, в учбовому закладі, на будівництві й так далі.

Історія Chirana бере свій початок з 1922 року, коли компанія Meta, яка була заснована інженером Мирославом Вінопалом, виготовила перші два рентгенівські апарати в Чехословаччині, в празькому районі - Модржани. Підприємство довело свою життєздатність навіть під час Другої світової війни і в 1948 році було включено до складу національного підприємства *Závody lebnéměné mechnyky*. А в 1950 році народне підприємство було перейменовано на Chirana. Ця назва була збережена, незважаючи на те, що юридична форма компанії змінювалася протягом багатьох років. У 1989 році було засновано державне підприємство Chirana Praha - Modřany, а в 1992 році - акціонерне товариство Chirana Praha a.s. Початкова компанія була перетворена в свою нинішню форму - акціонерне товариство Chirana X-RAY, as. З серпня 2006 р. , активи, пов'язані з виробництвом медичної та переважно рентгенівської техніки, продані новоствореній компанії CHIRANA GROUP, a.s.

До 1992 року Chirana поставляла, тільки в Радянський Союз біля 1500 рентген-установок, щорічно. Крім того, корпоративізована CHIRANA a.s., з початку 2000 років власила, одночасно: Сертифікат системи якості ČSN ISO 9001 та ČSN EN 46 001, а також Сертифікати відповідності Мінздраву та ГОСТУ Російської Федерації, які визнавались й в Україні. При цьому, чи не вся продукція відповідала світовим, діючим стандартам а навчання та сертифікацію спеціалістів для монтажу, гарантійного та післягарантійного сервісу забезпечувала сама Chirana.

Однак, до нас звернулась саме остравська Chirana X-RAY, a.s., для якої ми й працювали в Україні. Остання виникла 31 січня 2001 року під назвою SENAP TRADE, s.r.o. але з 11 листопада 2002 року була перейменована на Chirana X-RAY, s.r.o., з 1 квітня 2003 року стала акціонерним товариством - Chirana X-RAY, a.s., а "закінчила" (була ліквідована) як Douglas capital, a.s., 31 жовтня 2011 року. Правда, це дещо інша історія.

Рухаючись в руслі виконання статутної діяльності Українсько-чеської інформаційно-аналітичної служби (UCIAS) та вивчивши ситуацію з рентгенівським обладнанням цієї компанії в Україні, в квітні 2005 року ми листом звернулись Міністерства охорони здоров'я України, в якому запропонували співпрацю з чеської компанією, в частині комплектації обладнання з метою рутинної скіографії, що уможлиблює виготовлення фотографій та рутинної скіаскопії, що дозволяє перегляд рентгенівського зображення за допомогою телевізійної системи, включаючи цифрову обробку ТВ зображення.

Нашим мотивом були нагальні потреби в капітальному ремонті ще діючих на той час, в Україні рентген-установок та придбання нових, особливо з урахуванням вартості рентгенівського обладнання фірми Chirana, яка на той час була значно нижчою від цілого ряду західних фірм, які почали виходити на ринки СНД, що пропонували аналогічне. Тому, в листі ми пропонували тодішньому Міністру охорони здоров'я України Поліщуку М.Є. призначити зустріч в Києві, з представниками фірми CHIRANA a.s.

Візит до України був нами організований в доволі стислі терміни і вже у травні 2004 року, чеські бізнесмени мали низку зустрічей в МОЗ України та провели переговори, за результатами яких сторони підписали [Меморандум "Про взаємовідносини та співробітництво між Міністерством охорони здоров'я України та Фімою Chirana a.s. \(Чеська Республіка\) по придбанню та реалізації поставок рентгенодіагностичного обладнання на Україну"](#).

Однак, роботи виявилось багато, позаяк Chirana не мала сертифікації на своє обладнання в Україні, та, відповідно, не мала й Свідоцтва про державну реєстрацію обладнання в Україні. Тим не менше, Chirana була готова таку сертифікацію здійснити а для практичної реалізації домовленого, з боку МОЗ України, було призначено представника в особі Державного українського об'єднання "ПОЛІТЕХМЕД". З останнім й почалась реалізація домовленого, а саме:

- модернізацію діючих на Україні рентгенівських апаратів;
- поставки на Україну стаціонарних рентгенівських апаратів (на три робочі місця);
- створення на Україні бази гарантійного та післягарантійного обслуговування і так

далі.

Вже [у червні 2005 року, ми звернулись листом до вищеназваного об'єднання](#), до якого додали:

- коротку історію фірми Chirana a.s.;
- технічне описання та характеристику обладнання, виробництва фірми Chirana a.s.;
- описання системи цифрової обробки зображення DRS MATRIX;
- сертифікати відповідності;
- гігієнічну характеристику продукції;
- реєстраційне посвідчення МЗ РФ та додатки до нього;
- сертифікати на власну продукцію відповідно до її типів.

Однак, складна сертифікація медичного обладнання в Україні, бюрократичні перепони та відповідно - значний об'єм робіт, який вимагав певних зусиль, насамперед від Chirana, фактично - "надломали" компанію, стосовно інвестиційних намірів до України. До цього додалися й менеджерсько-власницькі перипетії всередині Chirana, що призвело до занепаду а з часом - й до зникнення компанії з рентгенівського ринку, якій не вдалось зберегти команду фахівців, колишніх клієнтів й скласти конкуренцію відомим та більшим на той час, західним компаніям.

Процес виникнення, змін/перетворень а також - ліквідацію компаній в Чеській Республіці, можна доволі просто прослідкувати через низку державних та комерційних реєстрів. Стосовно [празької Chirana, яка виникла ще 22 квітня 1992 року, то її останньою назвою та статусом була Chirana Praha a.s., яка була ліквідована 5 листопада 2022 року](#). Однак, це вже геть інша історія.

Підготував,
Ю. Ключівський - керівник UCIAS
Прага-Київ, 2004-2005 роки